

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Tomáše Kocourka a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **S. A.**, zast. Mgr. Alenou Holubkovou, advokátkou, se sídlem Revoluční 13, Praha, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 10. 2021, č. j. OAM-752/ZA-ZA11-D07-2021, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 2. 2023, č. j. 75 Az 5/2021-50,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 2. 2023, č. j. 75 Az 5/2021-50, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobou podanou ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem (dále jen „krajský soud“) se žalobkyně domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým byla podle § 10a odst. 1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), její žádost o udělení mezinárodní ochrany shledána nepřipustnou a řízení o ní podle § 25 písm. i) téhož zákona zastaveno. Žalovaný současně určil, že státem příslušným k posouzení podané žádosti o mezinárodní ochranu podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (dále jen „Dublinské nařízení“), je Polská republika. Žalobkyně namítala porušení § 3, § 50 odst. 2 a 3, § 52 a § 68 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, § 14a zákona o azylu a čl. 3 odst. 2 a čl. 17 Dublinského nařízení. Tvrdila,

že žalovaný chybně posoudil povahu azylového procesu v Polsku, a poukázala na jeho systémové nedostatky a nedodržování lidských práv na polsko-běloruské státní hranici. Namítla, že žalovaný nevycházel z řádně zjištěného skutkového stavu, neboť jím opatřené podklady jsou nedostatečné, a tudíž je jeho rozhodnutí nepřezkoumatelné. Dále uvedla, že v jejím případě existují důvody pro aplikaci čl. 17 Dublinského nařízení, neboť reálně na území Polska nikdy nepobývala, tuto zemi nezná, nemá tam žádný majetek ani sociální vazby, kdežto Českou republiku považuje za svůj domov.

[2] Krajský soud shledal žalobu nedůvodnou. Nepřisvědčil námitce nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a ztotožnil se s jeho závěrem, že státem příslušným k posouzení podané žádosti o mezinárodní ochranu je Polská republika. Žalovaný vycházel z dostatečně vypovídajících podkladů, ze kterých nevyplývá, že by v Polsku docházelo v rámci azylových řízení k systematickým nedostatkům (zejména pak z přiměřeně aktuální verze dokumentu Informace OAMP). Tyto nedostatky pak opakovaně neshledal ani Nejvyšší správní soud, Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nevydal v tomto smyslu žádné stanovisko, existence těchto systémových nedostatků nevyplývá ani z rozhodovací činnosti Soudního dvora Evropské unie (dále jen „EU“), výkonných orgánů EU, či Evropského soudu pro lidská práva. Polsko je členem EU, státní moc tam dodržuje lidskoprávní předpisy, Polsko ratifikovalo mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách a je považováno za bezpečnou zemi původu nejen Českou republikou, ale i zbytkem EU. Neexistují důkazy, že by i v souvislosti s nynějším přílivem uprchlíků mířících z Ukrajiny do Polska došlo ke vzniku systematických nedostatků v azylových řízeních, ani o tom, že by v zemi docházelo k ponižujícímu a nelidskému zacházení. To ostatně žalobkyně tvrdila pouze ve vztahu k žadatelům překračujícím polsko-běloruskou hranici, což se žalobkyně osobně nijak netýká. Článek 17 Dublinského nařízení představuje diskreční oprávnění členského státu, aby dle vlastního uvážení rozhodl o žádosti žadatele, aniž by k tomu byl příslušný. Na aplikaci tohoto článku neexistuje právní nárok, není tedy povinností správního orgánu podle něj postupovat, ani odůvodňovat skutečnost, že podle něj nepostupoval. Správní orgán je povinen zabývat se otázkou jeho nevyužití pouze s ohledem na specifické okolnosti hodné zvláštního zřetele. Skutečnost, že žalobkyně využila polské vízum pouze k pobytu na území ČR, kdežto na území Polska fakticky nepobývala, nemůže být důvodem k aplikaci čl. 17 Dublinského nařízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[3] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V kasační stížnosti uvedla, že jsou dle jejího názoru dány důvody pro atrakci její žádosti podle čl. 17 Dublinského nařízení Českou republikou. V souladu s čl. 3 odst. 2 Dublinského nařízení pak není možné dopustit, aby žádost stěžovatelky o mezinárodní ochranu posuzovalo Polsko, jelikož existují závažné důvody se domnívat, že zde dochází k systematickým nedostatkům týkajícím se azylových řízení, pokud jde o podmínky přijetí žadatelů běloruské a ukrajinské státní příslušnosti, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie.

pokračování

Stěžovatelka uvedla, že ji trápí nepříznivý zdravotní stav (zlomenina obratle, komplikace spojené s proděláním nemoci COVID-19) a že má na Českou republiku mnoho let trvající úzké vazby, včetně vlastnictví dvou bytů. Stěžovatelka představuje pro Českou republiku přínos, neboť jeden z bytů pronajímá; poskytuje tedy bytové potřeby a odvádí v České republice daně. K Polsku naopak žádný vztah nemá. V České republice pobývá na základě pobytového víza uděleného Polskem, neboť u orgánů České republiky byla s žádostí o udělení víza opakovaně neúspěšná. Tyto skutečnosti považuje za okolnosti hodné zvláštního zřetele, které jsou dle judikatury NSS důvodem pro aplikaci čl. 17 Dublinského nařízení, a tedy i pro posouzení její žádosti o mezinárodní ochranu českými orgány (dle výkladu Soudního dvora EU jsou tyto důvody obvykle dány z důvodů humanitárních a z důvodu úzké vazby na daný stát). Dle jejího názoru nejsou v Polsku respektována lidská práva žadatelů o azyl. V této věci odkázala na zprávu Amnesty International – stav lidských práv v Polsku v roce 2021, vyjádření organizace European Council on Refugees and Exiles (ECRE), na vyjádření Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) a judikaturu Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu, podle níž se má správní orgán zabývat otázkou, zda ve státě, do něhož má být žadatel předán, nedochází k systémovým nedostatkům azylového řízení. Žalovaný, jakož i krajský soud, se spokojili pouze s Informací OAMP jako relevantním podkladem pro posouzení stavu azylových řízení v Polsku. Takový postup je sice obecně akceptovatelný, je však třeba se zabývat konkrétními skutečnostmi, které v azylovém řízení namítá žadatel a které nasvědčují existenci systémových nedostatků v Polsku (rozsudek NSS ze dne 3. 6. 2022, č. j. 1 Azs 77/2022-18). Jak je navíc patrné z rozsudku NSS ze dne 12. 10. 2022, č. j. 10 Azs 161/2022-56, správní soudy musí mít možnost zkoumat samotné předpoklady vymezení určité země jako bezpečné, což v podstatě nahrazuje povinnost správního orgánu shromáždit ke každé žádosti aktuální informace o zemi původu (v případě stěžovatelky o zemi, kam má být přemístěna). Napadené rozhodnutí obsahuje pouze povrchní zdůvodnění neaplikace čl. 17 Dublinského nařízení, a je proto z tohoto důvodu nepřezkoumatelné.

[4] K otázce přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatelka uvedla, že dosavadní judikatura se nezabývala otázkou, zda požadavky kladené na zprávy o zemi původu, které mají soudu umožnit přezkoumat, zda země původu splňuje jednotlivá kritéria relevantní pro posouzení, zda lze tuto zemi původu považovat za bezpečnou, se aplikují i v řízení o určení státu příslušného k vyřízení žádosti o mezinárodní ochranu podle Dublinského nařízení.

[5] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti navrhl, aby byla kasační stížnost odmítnuta pro nepřijatelnost, nebo zamítnuta pro nedůvodnost. Podle jeho přesvědčení stěžovatelce v Polsku nehrozí nelidské či ponižující zacházení ve vztahu k vedení řízení ve věci mezinárodní ochrany a zajištění podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu. Jeho rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákonem o azylu a na základě dostatečně vypovídajících podkladů. Ve zbytku odkázal na své vyjádření k žalobě.

III. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je

kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátkou (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Dále se musel Nejvyšší správní soud zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, které jsou v řízení před krajským soudem rozhodovány specializovaným samosoudcem, pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Z čl. 3 odst. 1 ve spojení s čl. 12 Dublinského nařízení vyplývá, že pokud je žadatel držitelem platného povolení k pobytu či víza, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný členský stát, který toto povolení či vízum vydal. Podle čl. 17 Dublinského nařízení odchýlně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.

[10] Podle čl. 3 odst. 2 Dublinského nařízení pokud nemůže být na základě kritérií vyjmenovaných v tomto nařízení určen příslušný členský stát, je k posouzení žádosti o mezinárodní ochranu příslušný první členský stát, ve kterém byla žádost podána. Není-li možné přemístit žadatele do členského státu, který byl primárně určen jako příslušný, protože existují závažné důvody se domnívat, že dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, pokračuje v posuzování kritérií stanovených v kapitole III, aby zjistil, jestli nemůže být určen jako příslušný jiný členský stát. Pokud podle tohoto odstavce nelze provést přemístění do žádného členského státu určeného na základě kritérií stanovených v kapitole III ani do prvního členského státu, v němž byla žádost podána, členský stát,

pokračování

který vede řízení o určení příslušného členského státu, se stává příslušným členským státem.

[11] Nejvyšší správní soud naznal, že krajský soud nerespektoval ustálenou a jasnou judikaturu Nejvyššího správního soudu. Z průběhu jednání krajského soudu, jak je zachycen v audionahrávce a protokolu o jednání, ani odůvodnění jeho rozsudku totiž nevyplývá, že by se náležitě zabýval validitou stěžovatelkou navržených důkazů. Toto pochybení pak mohlo mít za následek nepříznivý dopad do stěžovatelčiny hmotněprávní sféry.

[12] Stěžovatelkou citovaný rozsudek NSS ze dne 3. 6. 2022, č. j. 1 Azs 77/2022-18, svým obsahem potvrdil závěry staršího rozsudku NSS ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019-41. Z tohoto rozsudku vyplývá, že NSS nijak nezpochybňuje domněnku existence vzájemné důvěry mezi dvěma členskými státy Evropské unie, co se azylového řízení týče, a uznává svoji starší judikaturu, která označuje Polskou republiku jako bezpečnou zemi, která respektuje lidská práva a jejíž azylový systém není stížen systémovými nedostatky. Opak by musel být náležitě prokázán. Obecně pak platí, že Informace OAMP může být jediným zdrojem pro relevantní zjištění důležitá pro vydání zákonného rozhodnutí v tzv. dublinských věcech. Zároveň však naznal, že „*stěžovatel v žalobě výslovně namítl, že tímto dostatečným zdrojem (Informace OAMP) nebyly a uvedl konkrétní důkazy, z nichž dle něj vyplývá, že zjištění uváděná žalovaným a poté aprobovaná soudem, nejsou dostatečná, resp. jsou se zjištěními stěžovatele rozporná. Bylo proto na místě tyto rozpory o tvrzených systémových nedostatcích v Polské republice v řízení před městským soudem odstranit.*“ Citovaný případ si je s projednávaným případem velmi podobný. Žalobce shodně citoval vyjádření a stanoviska ECRE a UNHCR, které krajský soud neprovedl jako důkazy. Obdobné podklady namítal i žalobce ve věci sp. zn. 1 Azs 77/2022. Soud pak v obou dřívějších případech judikoval, že „*soud měl proto dle § 77 odst. 2 s. ř. s. provést a doplnit dokazování, za účelem zjištění, zda skutkový stav byl správními orgány zjištěn dostatečně...Byť tedy obě strany souhlasily s rozhodnutím bez jednání, bylo na místě nařídít jednání, provést k důkazu stěžovatelem označené zdroje informací, dát možnost žalovanému se k nim vyjádřit a rozporné informace vyjasnit. Teprve poté mohl městský soud dospět k závěru, zda zdroj informací, z něhož žalovaný vycházel (tj. zpráva OAMP Polsko ze dne 8. 1. 2018) byl dostačující, jednoznačný a zda stěžovatelem v žalobě uváděné systémové nedostatky v azylovém řízení jsou ve vztahu k jeho osobě relevantní a způsobilé zpochybnit žalovaným zjištěný skutkový stav, z něhož v rozhodnutí vycházel či nikoli.*“ Ke shodnému závěru dospěl ve velmi podobné věci Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 15. 6. 2022, č. j. 7 Azs 66/2022-57.

[13] V nyní posuzované věci krajský soud nařídil jednání, neboť stěžovatelka nesouhlasila s rozhodnutím věci bez jednání. Při jednání sdělil podstatný obsah správního spisu a dotázal se účastníků, zda mají návrhy na doplnění dokazování. Jelikož žádný z účastníků žádný důkazní návrh neoznačil, krajský soud dokazování neprováděl. Krajský soud ovšem opomenul, že stěžovatelka učinila důkazní návrhy již v žalobě, a to zpravidla v poznámkách pod čarou, v nichž identifikovala institucionální původce a názvy jednotlivých zpráv, které prokazují její tvrzení. Tyto údaje doplnila o hypertextový odkaz, na němž lze tyto dokumenty dohledat. Stěžovatelka tedy uplatnila zcela konkrétní

(dostatečně specifikované) důkazní návrhy (viz rozsudek NSS ze dne 27. 4. 2016, č. j. 4 Azs 70/2016-28). Pokud by snad měl krajský soud pochybnosti, jaká konkrétní tvrzení mají být těmito důkazními prostředky prokázána, popř. jakými částmi mnohdy rozsáhlých zpráv má být proveden důkaz, mohl se na to stěžovatelky při jednání dotázat, což však neučinil. Z průběhu jednání ani nevyplývá, že by stěžovatelka na provedení těchto důkazních prostředků již netrvala (opak nelze dovozovat z toho, že stěžovatelka při jednání žádné důkazní návrhy neuplatnila, neboť krajský soud stěžovatelku vůbec nevedl k tomu, aby se vyjádřila k důkazním návrhům uplatněným písemně). Krajský soud o těchto důkazních návrzích během jednání vůbec nerozhodl a výslovně se s nimi nevypořádal ani v písemném vyhotovení rozsudku.

[14] Krajský soud se zcela spokojil s rozbořem situace v Polsku tak, jak ho učinil žalovaný, který vycházel výhradně z Informace OAMP, která sice částečně vycházela z jednoho ze stěžovatelkou namítaných podkladů (zpráva AIDA z roku 2020, stěžovatelka se v žalobě dovolávala zprávy z roku 2021), ale ostatní zprávy, jejichž provedení stěžovatelka v žalobě navrhla, nezmiňuje. Stěžovatelka přitom ve své žalobě dokonce cituje některé části jí navržených důkazů (zpráva Human Rights Watch Bělorusko/Polsko: *zneužívání a push-backy na hranicích*; BBC: *Migrants face expulsion at Polish border under new law*).

[15] Krajský soud ve svém rozsudku uvádí, že Informace OAMP je „*přiměřeně aktuální*“, cituje judikaturu NSS vypovídající o Polsku jako o bezpečné zemi s bezproblémovým azylovým řízením a doplňuje, že „*námítky žalobkyně směřují především k zacházení se žadateli*“
o
azylové
na polsko-běloruských hranicích. Žalobkyně je však v jiné pozici, neboť není důvod, aby se snažila bez povolení dostat přes polsko-běloruskou hranici. Posouzení žádosti žalobkyně v Polsku nevede k vážné obavě ve smyslu čl. 3 odst. 2 věty druhé.“

[16] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že výše uvedenou zmínku v rozsudku krajského soudu nelze považovat za dostatečné vypořádání se s důkazními návrhy. Pokud jde o systematické nedostatky azylového systému (tedy azylového řízení a přijímacích podmínek žadatelů) a překážky předání žadatele do jiného členského státu EU, je třeba posuzovat pouze takové aspekty, které se alespoň s určitou mírou pravděpodobnosti mohou týkat konkrétního žadatele (tedy stěžovatelky), s ohledem na konkrétní okolnosti jeho případu. S krajským soudem se tedy lze ztotožnit v tom, že problematika zatlačování (*push back*) žadatelů o mezinárodní ochranu, kteří chtějí překročit bělorusko-polskou hranici, se stěžovatelky osobně nedotýká. Tato otázka přitom tvoří podstatnou část žaloby a důkazních návrhů. Stěžovatelka totiž bude předána do Polska z území České republiky na základě Dublinského nařízení, tedy oficiální cestou, nikoliv nezákonným překročením vnější hranice EU. V žalobě nicméně stěžovatelka uvádí rovněž to, že v souvislosti s uprchlickou krizí na bělorusko-polské hranici je polský azylový systém přetížen a že byla změněna právní úprava, na jejímž základě hrozí vrácení žadatelů o mezinárodní ochranu bez věcného posouzení jejich žádosti. Jestliže krajský soud neprovedl důkazy, které stěžovatelka navrhla na podporu těchto tvrzení, nemůže tyto obavy stěžovatelky odmítnout s lakonickým konstatováním, že se jí netýkají problémy na bělorusko-polské hranici. Byť se jeví jako pravděpodobné, že změna polské vnitrostátní legislativy se má

pokračování

vypořádat především s nastalou migrační krizí na bělorusko-polské hranici, její přesný dosah z obsahu správního spisu (z jiných podkladů krajský soud nevycházel) nelze seznat, a tedy ani vyloučit, že by i stěžovatelka mohla být touto legislativou zasažena. O tom, jak se polský azylový systém vyrovnal s vlnou migrantů, jimž se podařilo překonat běloruskou-polskou hranici, tedy zda nedošlo k zahlcení systému, Informace OAMP rovněž nereferuje.

[17] S právě uvedeným úzce souvisí otázka aktuálnosti podkladu, z něhož žalovaný, a tedy i krajský soud, výlučně vycházel, což je aspekt, který stěžovatelka v žalobě rovněž napadla. Krajský soud k tomu uvedl, že zpráva opatřená žalovaným je *přiměřeně aktuální*. Krajský soud ovšem zcela pominul, že od léta 2021 byl polský azylový systém vskutku pod silným tlakem uprchlíků z afrických a asijských států vstupujících na území Polska z Běloruska. Žalovaný přitom vydal rozhodnutí dne 21. 10. 2021, tedy v době vrcholu této krize, a jeho rozhodnutí vychází ze zdrojů, z nichž nejnovější jsou z dubna 2020. Informace OAMP tedy vůbec nepostihuje období léta a podzimu 2021, které bylo pro praktické fungování i legislativní úpravy polského azylového systému velmi turbulentní. Aktuálnost zprávy o určité zemi není dána tím, kolik času uplynulo od jejího zpracování, nýbrž tím, zda po jejím vydání nastaly skutečnosti, které mohly zpochybnit validitu poznatků v ní obsažených (srov. rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2017, č. j. 45 Az 21/2016-55, č. 3714/2018 Sb. NSS). Stěžovatelka se přitom dovolávala zpráv zachycujících právě toto období, přičemž v době rozhodování krajského soudu již byla k dispozici zpráva AIDA o polském azylovém systému z května 2022 zachycující stav k 31. 12. 2021. Rovněž tak judikatura NSS, které se krajský soud dovolává, se vztahuje ke stavu polského azylového systému v době před zmíněnou krizí z roku 2021.

[18] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že se krajský soud řádně nevypořádal s důkazními návrhy stěžovatelky. V dalším řízení tak bude povinností krajského soudu, neshledá-li důvod pro jiný postup, aby se vypořádal jednotlivě s každým důkazním návrhem účastníků. Krajský soud má bezesporu právo posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli, toto právo ho však nezabavuje povinnosti odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné či neúčelné (rozsudek NSS ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004-89). Ke zmíněné vadě řízení před krajským soudem, která mohla mít vliv na zákonnost jeho rozsudku, ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. musel Nejvyšší správní soud přihlídnout i bez námítky (§ 109 odst. 4 s. ř. s.). Vzhledem k této vadě se nemohl věcně zabývat kasační námitkou, zda přemístění stěžovatelky do Polska nebrání existence systémových nedostatků polského azylového řízení a podmínek přijetí uchazečů o mezinárodní ochranu.

[19] Nejvyšší správní soud se však neztotožňuje s námitkou stěžovatelky, podle níž měl být v projednávané věci aplikován čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení. Jak správně uvedl krajský soud, diskreční oprávnění státu vyjádřené v čl. 17 nepředstavuje povinnost, ale možnost ujmout se posuzování stěžovatelčiny žádosti o mezinárodní ochranu. I kdyby existovaly okolnosti hodné zvláštního zřetele, nemá žadatel na jeho aplikaci právní nárok. Správní orgán má v takovém případě pouze povinnost se jeho možnou aplikací zabývat a

jeho neaplikaci případně řádně odůvodnit (např. rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2017, č. j. **2 Azs 222/2016-24**, nebo usnesení NSS ze dne 23. 10. 2018, č. j. 7 Azs 238/2018-55). Správní orgán tak zcela dostatečně učinil na stranách 4 a 5 svého rozhodnutí. Správní soudy mohou využití správního uvážení obsaženého v čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení přezkoumávat pouze omezeně, tedy posoudit, zda správní rozhodnutí nebylo zatíženo svévolí rozhodujícího orgánu, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem; nemůže však posuzovat, zda mělo být diskreční oprávnění využito, či nikoliv (usnesení NSS ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 Azs 152/2021-68, a ze dne 6. 4. 2022, č. j. 6 Azs 68/2021-37).

[20] Je pak otázkou, zda jsou v případě stěžovatelky dány natolik závažné okolnosti, hodné zvláštního zřetele, aby se o aplikaci čl. 17 Dublinského nařízení dalo uvažovat. Judikatura dovodila, že mezi takové okolnosti se může řadit například existence rodinných vazeb, speciální vztah žadatele s Českou republikou daný zejména výhodami, které státu ochrana žadatele přináší, nebo důvody humanitární (viz rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2017, č. j. 6 Azs 16/2017-61). Z rozsudku NSS ze dne 5. 1. 2017, č. j. **2 Azs 222/2016-24**, vyplývá, že „případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat, přesto však v rámci nich jsou patrné dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat: V první řadě případy, kdy má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k České republice, resp. Česká republika má zvláštní zájem na jeho ochraně (např. za prokázané služby našemu státu či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou případy, kdy by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla (viz jeho čl. 3 odst. 2). V druhé z popsaných typových skupin případů je v první řadě na místě nejprve zkoumat, zda by tyto důsledky mohly skutečně s významnou pravděpodobností nastat, a pokud ano, zda stát příslušný dle nařízení může sám učinit opatření, která by zajistila ochranu žadatele před těmito důsledky.“

[21] Skutečnost, že stěžovatelka koupila v České republice dva byty, však o jejím zvláštním vztahu ke státu sama o sobě nesvědčí, stejně tak její znalost češtiny, obliba českých zvyků nebo délka pobytu na území České republiky. Tyto jednotlivosti ani ve svém souhrnu nenasvědčují tomu, že by měla mít Česká republika zvláštní zájem na stěžovatelčině ochraně. Za prokázané služby státu pak nelze považovat uspokojování bytových potřeb třetích osob prostřednictvím nájmu, ani placení daní z nájemného. Tyto skutečnosti svědčí spíše pouze o ekonomické aktivitě stěžovatelky, přičemž placení daní je v takovém případě nikoli službou státu, ale povinnou nutností. Z přiložených lékařských zpráv pak nevyplývá, že by byl stěžovatelčin zdravotní stav takového rázu (zejména natolik vážného a trvalého), aby nemohla odcestovat do Polska a vyčkat tam výsledku azylového řízení (zdravotní stav žadatele, jakkoliv může vyžadovat přijetí zvláštních opatření, ostatně nezakládá povinnost aplikovat čl. 17 Dublinského nařízení, viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. 2. 2017 ve věci C-578/16 PPU C. K. a další proti Slovinsku). Zmiňuje-li stěžovatelka v této souvislosti, že je na ni třeba nahlížet jako na zranitelnou osobu dle § 2 písm. i) zákona o azylu, je třeba uvést, že Dublinské nařízení nepředpokládá zvláštní zacházení se všemi osobami, které právní předpisy upravující mezinárodní ochranu řadí mezi zranitelné osoby (zvláštní kritéria určení příslušného státu se uplatní pouze ve

pokračování

vztahu k nezletilým osobám a nezletilým bez doprovodu). V úvahu nepřipadají ani důvody zvláštního zřetele spočívající v existenci rodinných vazeb (stěžovatelka ostatně ani žádné rodinné vazby v České republice nenamítala) nebo důvody humanitární.

[22] Aplikace kritérií určení státu odpovědného za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu podle Dublinského nařízení není založena na posouzení otázky, zda má žadatel dostatečný vztah k členskému státu, jenž je podle nich příslušný k posouzení jeho žádosti. V případě stěžovatelky zakládá tento vztah, dostatečný z hlediska Dublinského nařízení, vízum, které jí na její žádost vydalo Polsko. Dublinské nařízení nepředpokládá posuzování přiměřenosti řešení, které vyplývá z aplikace kritérií jím upravených. Stěžovatelka tedy svoji kasační argumentaci staví na nesprávném východisku, že by odpovědnost za posouzení žádosti měl nést ten členský stát, k němuž má opravdové (materiální) pouto.

[23] Z rozhodnutí žalovaného je zřejmé, že vzal v úvahu všechny výše uvedené skutečnosti, které v řízení zmínila stěžovatelka. Na jejich základě lze stěžovatelku sotva podřadit pod případ hodný zvláštního zřetele. Jestliže za této situace žalovaný neshledal důvod pro atrakci žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu, nepřekročil meze správního uvážení, které mu Dublinské nařízení svěřuje. Soudům nepřisluší, aby rozhodnutí o neaplikaci čl. 17 odst. 1 Dublinského nařízení přezkoumávaly z hlediska jeho správnosti. Tato námitka tedy není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[24] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou. Rozsudek krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[25] Krajský soud v novém rozhodnutí rozhodne též o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 věta první s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. dubna 2023

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu